

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Камен Яворов Бояджиев,
Национален археологически институт с музей – БАН,

член на Научно жури, назначено със заповед № I 1696 от 04.09.2026 г.
на Директора на Националния археологически институт с музей – БАН,
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
в професионално направление 2.2. История и археология,
специалност Праистория, за нуждите на Секция за Праистория

Научното жури е назначено със заповед № I 1696 от 04.09.2026 г. на Директора на НАИМ – БАН. Документи за участие в конкурса е подал един кандидат: гл. ас. д-р Калин Любенов Димитров.

Калин Димитров е възпитаник на СУ „Св. Климент Охридски“, където завършва специалност История със специализация Археология (1992 г.) и впоследствие защитава докторска степен с дисертация на тема „Медната металургия по Западния бряг на Черно море (V-IV хил. пр. Хр.)“ (2007 г.). От 2010 г. работи като главен асистент в НАИМ – БАН, а от 2016 г. и в Център за подводна археология – Созопол, на който е директор в периода 2016 – 2020 г.

Кандидатът е заместник-председател на Асоциацията на българските археолози и член на Scientific and Technical Advisory Body of the UNESCO Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage, а през 2018 г. е награден за Археолог на годината от Министерство на културата на Република България. Тези факти са доказателство за неговия авторитет сред археологическата общност както в България, така и в чужбина.

Калин Димитров участва в конкурса с научна продукция, която изцяло покрива минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ. Тя включва 1 монография, 11 глави от колективни монографии (4 от тях авторски и 7 в съавторство), 4 студии (2 от тях авторски и 2 в съавторство) и 12 статии (2 от тях авторски и 10 в съавторство).

Представената монография „Ропотамо и Созопол: Подводни археологически проучвания 2017-2024 г.“ е приета за публикуване като том 1.1 на поредица „Праисторически селища и исторически пристанища“, след като е обсъдена и препоръчана за публикуване на разширено заседание на Секция за праистория на НАИМ – БАН на 18.06.2026 г. Тя се състои от две части: Текст и Приложения. Част 1 е в обем от 233 компютърни страници, обединяващи текст в обем от 287 стандартни страници и 121 образа (карти, снимки, таблици). Текстът е разделен на 11 глави. Част 2, Приложения се състои от 187 страници, включващи карти, планове, теренни заснемания и табла с илюстрации на керамични съдове и други находки, всички наименувани табла (табл.).

На обстоятелството, че монографията все още не е публикувана, следва да отдадем някои технически недостатъци на представената за рецензиране версия, на които ще се спра накратко. Няколко от цитираните в текста образи липсват (1.15; 2.3; 2.11; 7.3; 8.5), а при

други има дублиране с табла (напр. обр. 4.4 и табл. 1.1.7 и 1.1.9). Невинаги е налице директна връзка между текста и таблата, представени в Част 2. Приложения, което на места затруднява проследяването на направените от автора наблюдения (напр. с. 178). Не става ясно на каква база са разделени образите, поместени в основния текст (Част 1) и таблата, отделени в Част 2. Приложения. Струва ми се, че единен (или обосновано разделен) подход в представянето на илюстрациите би бил по-лесен за възприемане от читателя. Някои от цитираните в текста заглавия липсват в представената библиография (напр. Младенова 2005). Полезно би било добавянето на карта на известните потънали обекти в глава 1.3.2. Необходима е и техническа редакция на текста.

По същество, монографията представя подробен, добре структуриран и лесен за възприемане преглед на проучванията на двата обекта, на методиката за проучване и документиране както на потънали обекти, така и на крайбрежния палеоландшафт, и нейното развитие във времето, на развитието на научни проблеми и хипотези. Основните приноси включват детайлен и аналитичен преглед на резултатите от новите проучвания на двата обекта в периода 2017 – 2024 г. (за чието осъществяване авторът има водеща роля), на стратиграфската ситуация в различните проучвани сектори в тях и връзката ѝ с получените серии радиовъглеродни дати, детайлният анализ на развитието на палеоландшафта в района на Ропотамо и Созопол. На тази база са предложени обосновани хипотези за промените в морското ниво и ландшафта, и съответно за адаптирането и развитието на праисторическите селища и на античните пристанищни структури, някои от които ревизират дългогодишни хипотези.

По-слабо представени като емпирични и аналитични данни са откритите археологически материали (керамични комплекси, животински и растителни останки и други), особено по отношение на праисторическото селище при Ропотамо, при което информацията за тях е твърде обща и лаконична. Тази липса всъщност е съзнателна и отбелязана от автора още в самото начало, с уговорката, че предстои „тези изследвания, някои от които все още не са завършени, да бъдат публикувани скоро в пълен размер в следващи части от поредицата „Ропотамо и Созопол“ (с. 8). Въпреки това, липсата на подробно представяне и анализ на тези данни, особено за Ропотамо, възпрепятства осмислянето и верифицирането на някои от направените изводи, като например този, че обитателите на праисторическото селище при Ропотамо „са част от обособена група от познатото от други обекти раннобронзово население от източната част на Балканите в края на IV и началото на III хил. пр. Хр.“ (с. 111).

Като цяло представеният за разглеждане монографичен труд демонстрира значителният теренен опит на кандидата по отношение на проучването на специфична група археологически обекти (а именно потъналите такива), аналитичният му и критичен поглед към теренните ситуации, археологическите материали и добитите чрез допълнителни изследвания данни, и способността да ги синтезира и използва при формулирането на хипотези, надхвърлящи конкретните обекти и проучвания.

Останалите представени за рецензиране публикации, общо 27 статии, студии и глави от колективни монографии, са свързани (предимно) с две основни теми, върху които са фокусирани научните изследвания на Калин Димитров – праисторическа металургия на Балканите и проучване на потънали археологически обекти по българското черноморско

крайбрежие (с акцент върху праисторическите селища). Голямата част от тях са в чуждестранни издания. Те ясно илюстрират трайния научен интерес, ерудицията и задълбочения подход на кандидата към изследваните от него теми, и имат безспорен приносен характер.

Въз основа на споделените дотук впечатления, изказвам положителното си мнение както по отношение на представения монографичен труд, така и на цялостната научна продукция на единствения кандидат в конкурса. Смятам, че на гл. ас. д-р Калин Любенов Димитров трябва да бъде присъдена академичната длъжност „доцент“.

София, 24.09.2026 г.

/доц. д-р Камен Бояджиев/